

Siirrettävät henkilönostimet

Turvallisen käytön ohjeet

■ SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

Siirrettävät henkilönostimet

Turvallisen käytön ohjeet

Teksti: Henrikki Karppinen, VTT

Piirrokset: Timo Määttä, VTT ja Satagrafia

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

Tampere 2002

SISÄLTÖ

1	Yleistä	5
2	Henkilönostimen valinta	6
3	Henkilönostinten nimikkeistö	7
4	Älä ota nostinta käyttöön, jos	8
5	Nostimen siirtokuljetus	10
6	Nostimen käyttäjä	10
7	Valmistavat toimenpiteet käyttöpaikalla	12
8	Nostimen asennus käyttöpaikalla	14
9	Ennen työskentelyn aloittamista	16
10	Turvallinen nostotekniikka	18
11	Työskentely tasolla	20
12	Poistuttaessa nostimelta	22

1 YLEISTÄ

Henkilönostimen käyttö on yleistynyt työtasona. Käyttäjällä ei aina ole koulutusta, perehtyneisyyttä tai tunteista laitteen teknisistä ominaisuuksista ja nostin on usein käyttäjälleen uusi ja outo.

Henkilönostimia on useita eri tyyppisiä. Tässä ohjeessa käsitellään niiden käyttöön liittyviä yhteisiä ongelmia ja turvallisuusohjeita. Ohjeen tarkoitus on täydentää nostimen varsinaisia käyttöohjeita.

Turvallisuutesi vuoksi tutustu ohjeeseen ennen nostimen käyttöönottoa ja tarkasta tärkeimmät asiat aina uuden työvuoron alussa.

Ohjeiden laiminlyönti saattaa johtaa työtasolla tai nostimen lähellä olevat henkilöt tapaturman vaaraan.

Ole työskentelyssäsi mieluummin ylivarovainen kuin ylimielinen.

Esimerkkejä henkilönostimen käyttövirheistä ja vioista, jotka ovat johtaneet vakavaan tapaturmaan:

- tukijalka painunut maahan
- tukijalkoja ei ollut levitetty täyteen leveyteen
- vaurioitunutta tukijalkaa ei saatu tukiasentoon
- tukijalat valuivat itsestään sisään
- tukijalkoja ei ollut käytetty
- nostin pystytetty alunperin virheellisesti vinoon
- hallintajärjestelmän ohjauskaapelien jäätyminen
- työtason ylikuormaus ylhäällä
- kiipeily kaiteelle
- kurkottelu

2 HENKILÖNOSTIMEN VALINTA

Selvitä itse tai nostimen asiantuntijan kanssa, mikä nostintyyppi on sopivin ko. nostotyöhön. Valintaan vaikuttavat mm:

- työn kesto ja tarkoitus
- suurin tarvittava kuorma (henkilöluku + tavarakuorma)
- suurin työskentelykorkeus
- suurin työskentelyulottuma
- sisä- vai ulkokäyttö
- käyttövoima (sähkö, akku, polttomoottori)
- maaperän tasaisuus ja kantavuus
- työkohteeseen pääsy (oviaukot ym.)
- nostimen siirtotarve työmaalla
- työtasolla nostettavien tarvikkeiden määrä ja mitat
- sähkötyökalujen käyttötarve.

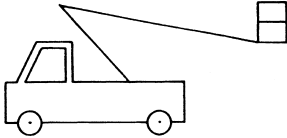
Valitse käyttöösi varmuuden vuoksi kokoluokkaa suurempi nostin kuin arvioit tarvitsevasi.

Jos nostin on tarkoitettu **vain sisäkäyttöön**, niin sitä ei missään tapauksessa saa käyttää ulkona.

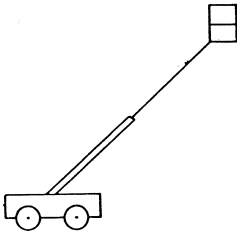
Harkitse, tarvitsetko ammattitaitoisen kuljettajan käyttämään nostinta.

3 HENKILÖNOSTINTEN NIMIKKEISTÖ

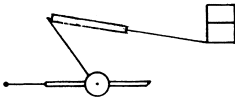
PL = PUOMILAVANOSTIN

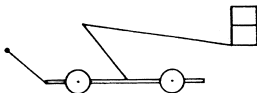
PL - A = PUOMILAVA-AUTO
N = Nivelpuomi

PL - AI = PUOMILAVA-AJOVAUNU
T = Teleskooppipuomi

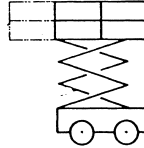

PL - PH = PUOMILAVAPERÄVAUNU
NT = Nivelteleskooppipuomi

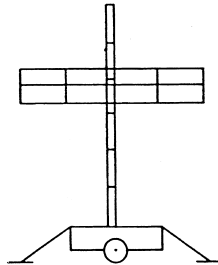
PL - SV = PUOMILAVASIIRTOVAUNU
N = Nivelpuomi

SL = SAKSILAVANOSTIN

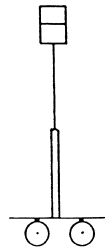

SL - AI = SAKSILAVA-AJOVAUNU
S = Saksi

ML = MASTOLAVANOSTIN

KM = Kiintomasto

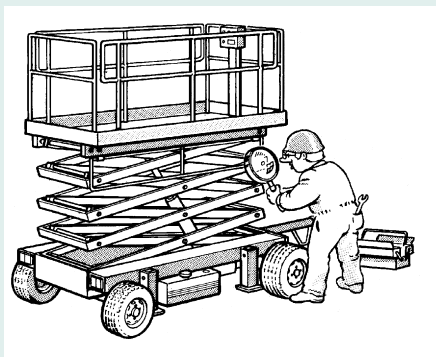
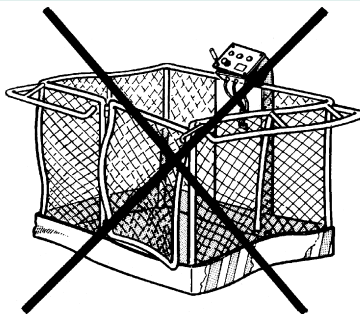
TM = Teleskooppimasto

4 ÄLÄ OTA NOSTINTA KÄYTTÖÖN, JOS

- et ole tutustunut tähän **turvallisuusohjeeseen** ja nostimen varsinaiseen **käyttöohjeeseen**
- et löydä nostimen **tarkastuskilvestä** merkintää suoritetusta vuositarkastuksesta (tarkastuspöytäkirja pitää olla nostimen mukana)
- hätäpysäytys ei toimi
- varalasku ei toimi
- toteat vikoja hallintalaitteissa
- tuet eivät toimi
- työtason portti ei sulkeudu
- havaitset rakenteissa vakavia vaurioita
- havaitset öljyvuotoja
- toteat vikoja työtason vakainlaitteistossa
- havaitset muita turvallisuutta vaarantavia vikoja.

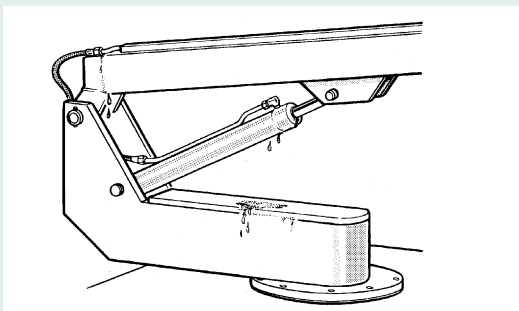
Ilmoita havaitsemasi puutteet, äläkä ota nostinta käyttöön ennen kuin viat ja puutteet on korjattu.

**Älä ota
käyttöön**

**Tarkasta ettei
nivelkohdissa ole
vaurioita**

**Korjauta
öljyvuodon
aiheuttaja
ennen
käyttöä**

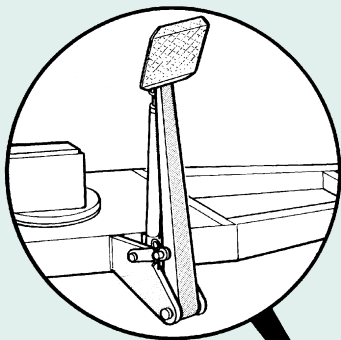

5 NOSTIMEN SIIRTOKULJETUS

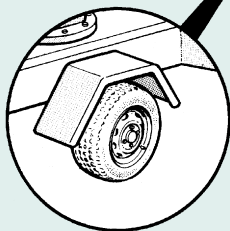
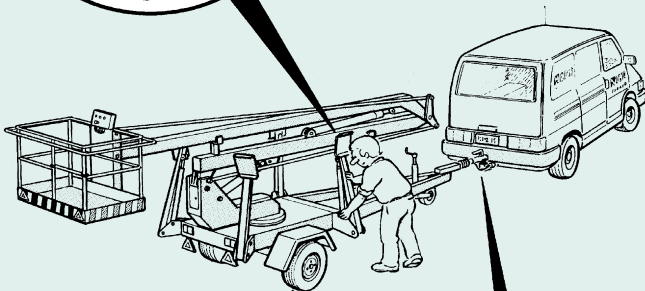
- Pura nostin kuljetuskuntoon ohjeiden mukaan.
- Tarkasta, että työtaso on kuljetusasennossaan.
- Totea tukijalkojen kuljetusasento ja lukitus.
- Tarkasta, että syöttökaapeli on irrotettu.
- Totea renkaiden kunto ja ilmanpaine.
- Totea jarrujen kunto.
- Tarkasta pyörien kiinnitysruuvit.
- Tarkasta vetolaitteen kunto ja kiinnitys.
- Tarkasta nokkapyörän lukitus.
- Tarkasta valojen ja heijastimien kunto sekä puhtaus.
- Varmista sallittu hinausnopeus.

6 NOSTIMEN KÄYTTÄJÄ

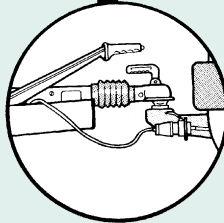
- Käyttäjän tulee olla 18 vuotta täyttänyt, terveydeltään tehtävään sopiva henkilö, jolla on työhön soveltuva näkö ja kuulo.
- Pyydä opastusta nostimen käyttöön.
- Noudata tinkimättä **turvallisuusohjeita**

Tukijalkojen lukitus

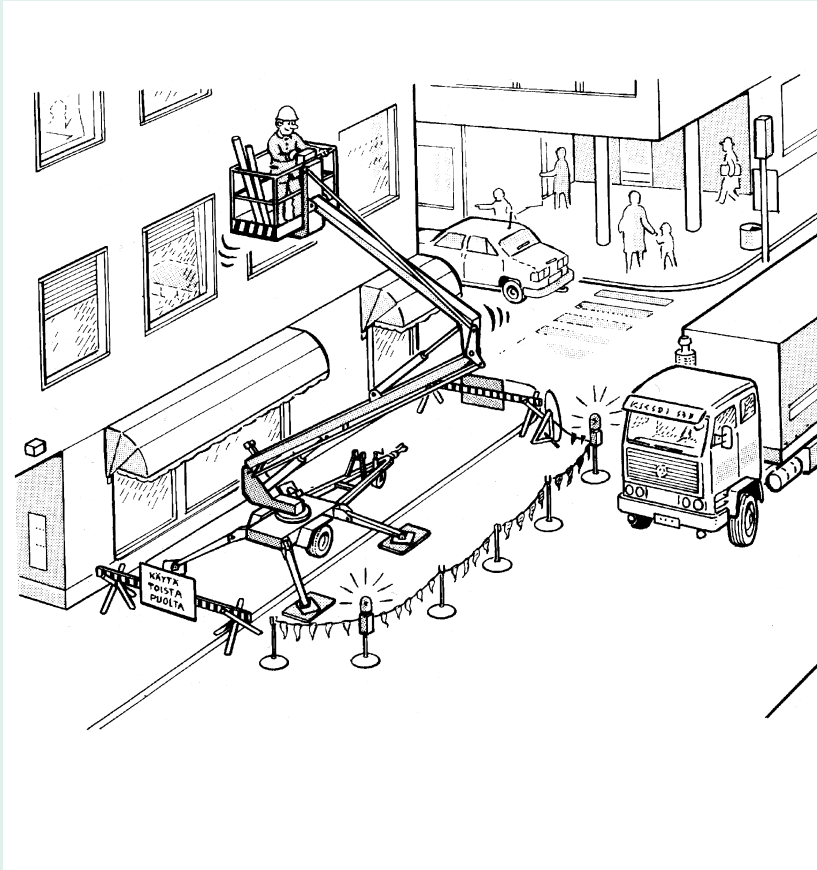
Renkaiden kunto ja pyörien kiinnitys

Vetolaitteen kiinnitys

7 VALMISTAVAT TOIMENPITEET KÄYTTÖPAIKALLA

- Valmistele nostotyö etukäteen.
- Varmista nostimen pääsy työkohteeseen (kulkuväylät ym.).
- Selvitä nostimen edullisin sijainti työkohteeseen nähden.
- Totea **maapohjan kantavuus** työpaikalla (roudan sulaminen ja vesisade voivat heikentää maapohjan kantavuutta).
- Totea, onko toiminta-alueella sähköjohtoja.
- Varmista, ettei synny törmäysvaaraa työmaalla olevien muiden työkoneiden tai rakenteiden kanssa.
- Suojaa alue liikenteeltä esim. puomilla, lippusiimalla ja pimeällä merkkivaloin.
- Vilkkaan kadun varrella työskentelyä varten kysy tarvittavia varoitusohjeita poliisilta.
- Huolehdi riittävästä valaistuksesta.

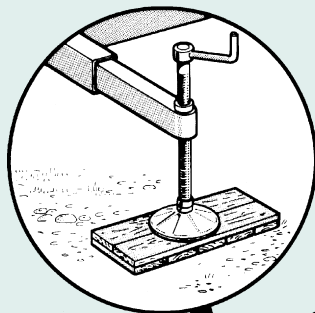
Suojaa vaara-alue

8 NOSTIMEN ASENNUS KÄYTTÖ- PAIKALLA

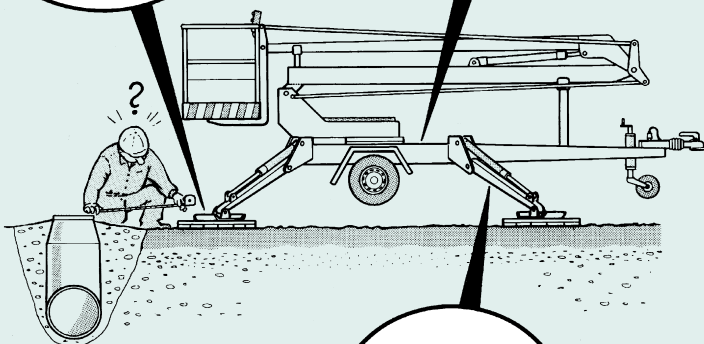
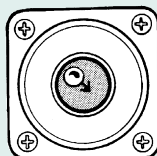
Ei ole olemassa niin vähäistä työtä, että nostimen voisi jättää tukematta.

- Vältä kaltevaa alustaa, jos mahdollista.
- Ota huomioon mahdolliset kanavat ja kaivannot.
- Varo veden aiheuttamia syöpyimiä asfaltin alla.
- Ota huomioon kuumen asfaltin kantokyvyn huononeminen.
- Liukkaalla alustalla tulee käyttää tartuntoja.
- Käytä aina **lisätukilevyjä** varmuuden vuoksi.
- **Levitä tukijalat** äärimmäiseen tuenta-asentoon.
- Renkaiden pitää olla irti maasta.
- Säädä nostin tarkasti vaakasuoraan kaikkiin suuntiin. (Katso vaakasuoruus nostimen rungossa olevasta vaakasuoran osoitinlaitteesta.)
- Mikäli nostin on useita päiviä samassa paikassa, niin **tarkasta tuenta** vähintään kerran päivässä. (Jos havaitset vaakasuoruudessa muutoksia, selvitä syy.)

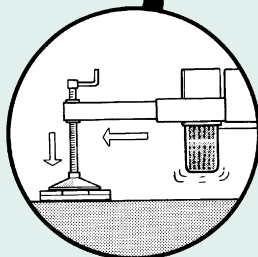
**Käytä
lisätukilevyjä**

**Säädä nostin
vaakasuoraan**

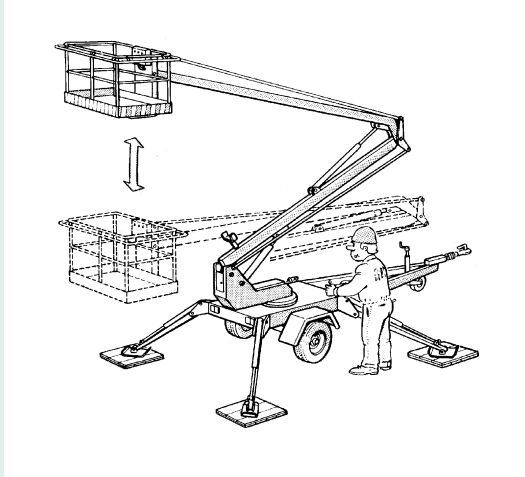
**Ota huomioon
kanavat ja
kaivannot**

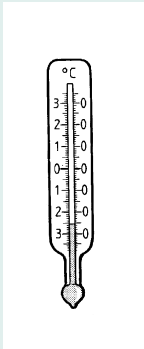
**Levitä tukijalat ja
nosta renkaat
irti maasta**

9 ENNEN TYÖSKENTELYN ALOITTAMISTA

- Selvitä, mikä on nostimen alhaisin sallittu käyttölämpötila ja maksimi tuulen nopeus.
- Kokeile käyttöohjeiden mukaan **turvalaitteiden toiminta**.
- Mitään turvalaitetta ei saa koskaan tehdä toimintakyvyttömäksi.
- Selvitä itsellesi, kuinka työtason varalasku toimii.
- Kokeile varalaskun toiminta (toimittava joka tilanteessa).
- Kokeile hätäpysäytys.
- Kokeile äänimerkki.
- Kokeile kaikki työliikkeet ääriasentoihin asti. (Etenkin kylmänä ja sateisena aikana kokeile erityisen huolellisesti turva- ja hallintalaitteiden toiminta.)
- Suorita koeajot mieluummin alaohjauspaikalta.
- Poista aina tarpeettomat tavarat työtasolta.

**Kokeile työliikkeit,
turvalaitteet ja varalasku**

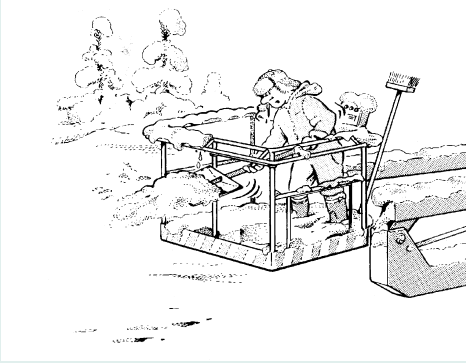
**Huomioi
käyttölämpötila**

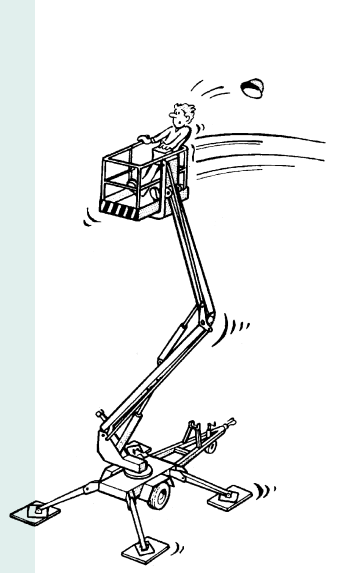
Siivoa työtaso

10 TURVALLINEN NOSTOTEKNIikka

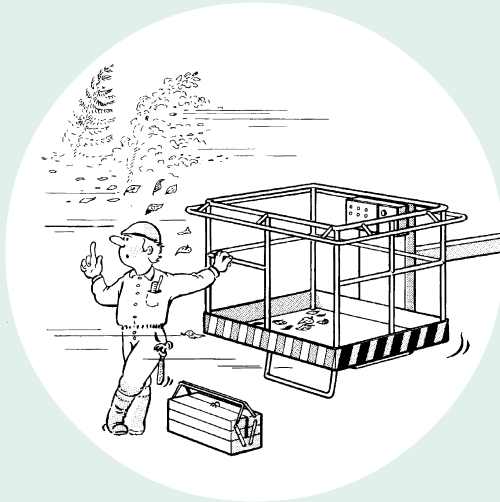
- Totea työtason kuormakilvestä **suurin sallittu kuormitus** (on ilmoitettu henkilölukuna ja lisäkuormana).
- Poista nostimeen tarttunut lumi, jää tai muu lika, joka vaarantaa käyttöturvallisuutta.
- Sijoita tarvittavat tavarat tason sisäreunaan.
- Älä ylitä nostimen sallittua kuormaa.
- Vältä työskentelyä ulottuma-alueen äärirajoilla.
- Älä käytä nostinta kovalla tuulella.
- Käytä nostinta harkiten ja rauhallisesti.
- Varo puristumiskohtia.
- Tarkkaile lähiympäristön tapahtumia koko ajan.
- Liikkeiden nopeat pysäytykset aiheuttavat kaatumisriskin.
- Työtason liikuttelun aikana turvallisin sijaintipaikka itsellesi ja kaverille on tason sisäreuna.
- Nostinta ei saa siirtää kuormitettuna ellei sitä ole suunniteltu henkilökuormalla siirrettäväksi.
- Nostinta ei saa käyttää tavara- tai henkilöhissinä.

**Poista tasolta
lumi ja lika**

**Vältä nopeita
liikkeitä**

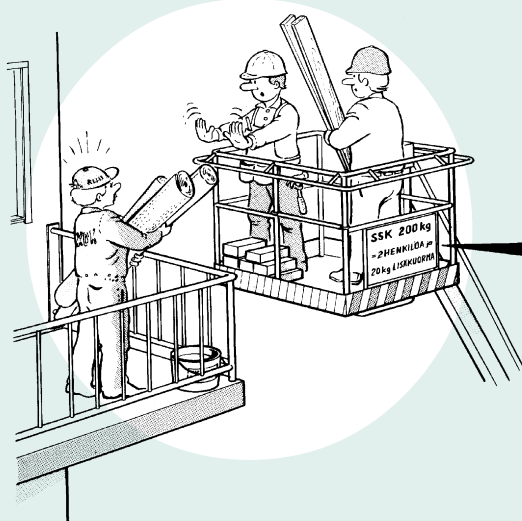

Tarkkaile tuulta

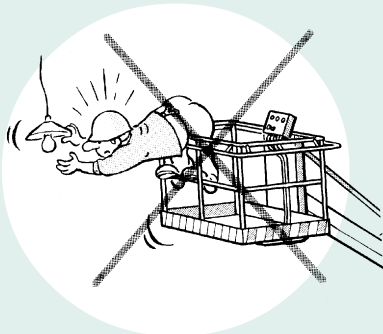
11 TYÖSKENTELY TASOLLA

- Käytä kypärää.
- Harkitse myös turvavaljaiden käyttöä.
- Pidä itsesi tason sisäpuolella.
- Älä aiheuta nostimelle sivuvoimia.
(Varo vesipaineen tai hiekkapuhalluksen aiheuttamaa rekyyliä, joka aikaansaa huomattavan sivuvoiman.)
- Ollessasi työkohteessa ylhäällä, älä ota tasolle **lisäkuormaa**, jollet ole aivan varma sen painosta.
(Sallittu kuorma, esim. SSK= 200 kg eli 2 henkilöä ja vain 20 kg:n lisäkuorma voi ylittyä hyvinkin helposti.)
- Vältä kurkottelua.
- Älä heiluta työtasoa.
- Älä kiipeile kaiteelle.
- Älä käytä korokkeita.
- Älä pudota esineitä työtasolta.
- Katso ennen työtason laskemista, että alusta on vapaa.

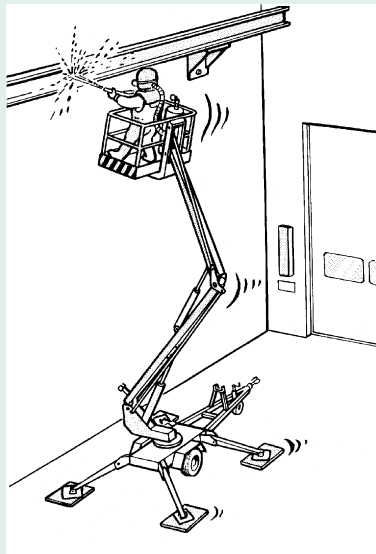
Tarkkaile tason kuormaa

SSK 200 kg
= 2 henkilöä
ja
20 kg Lisäkuorma

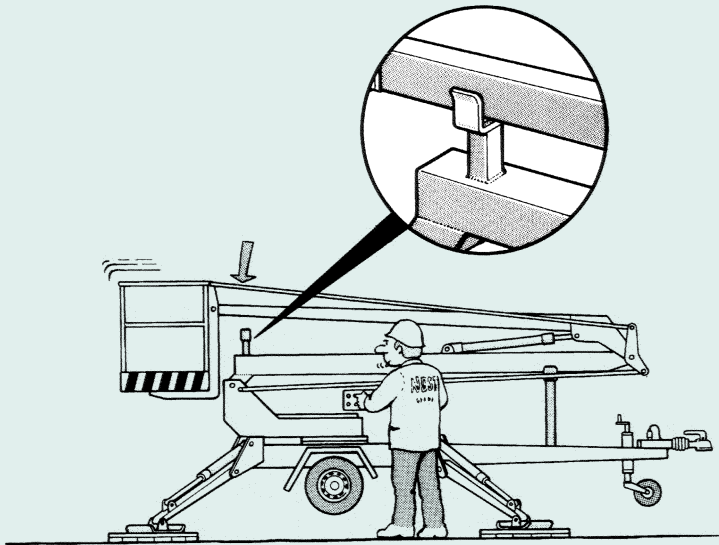
Älä kurkottele

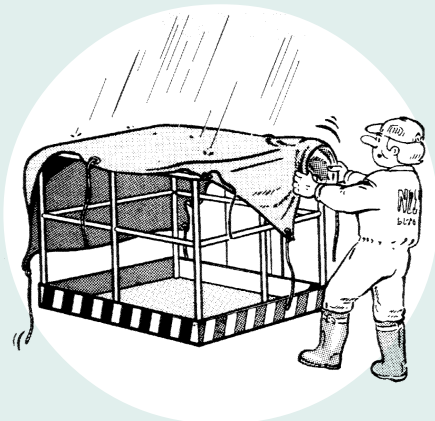
VARO
aiheuttamasta
sivuvoimia

12 POISTUTTAESSA NOSTIMELTA

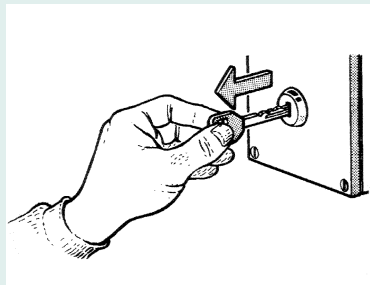
- Aja nostin turvalliseen asemaan, esim. kuljetusasentoon.
- Pysäytä voimalaite.
- Estä asiaton käyttö poistamalla virta-avain tai lukitsemalla ohjauskotelo.
- Suojaa hallintalaitteet ja työtaso lialta.
- Kytke jarrut.
- Varmista, ettei nostin haittaa liikennettä.
- **Ilmoita havaitsemasi toimintahäiriöt, viat ja puutteet.**

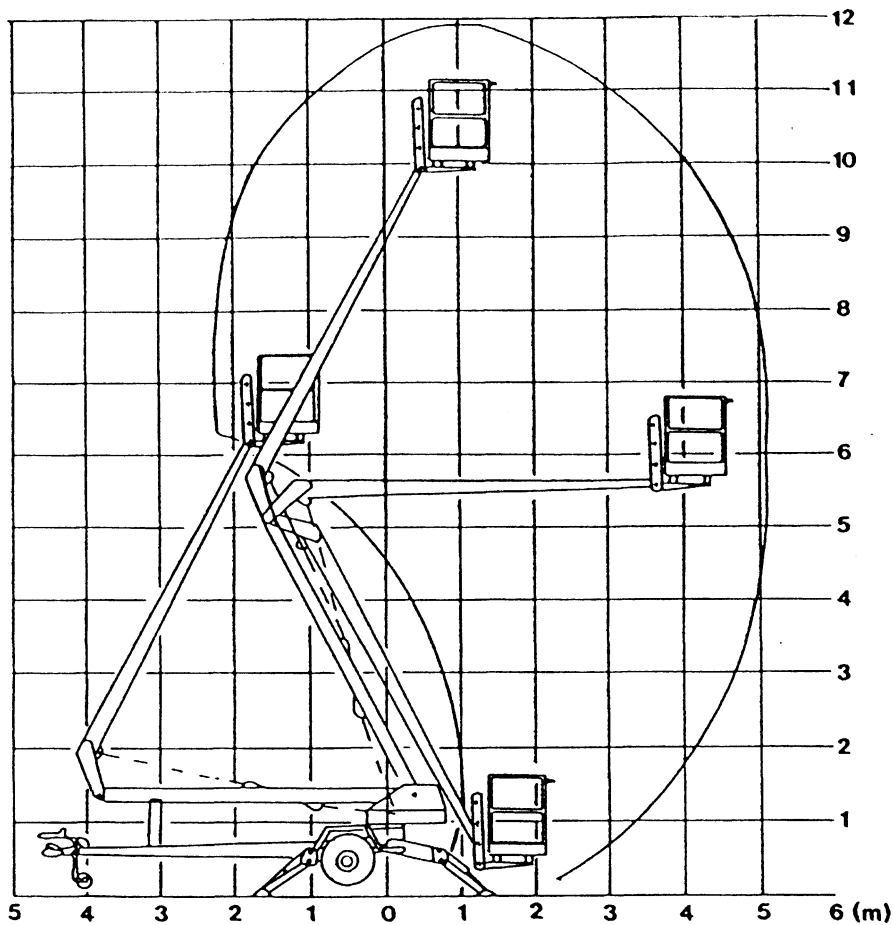
Laske työtaso tuelleen

Suojaa työtaso

Poista virta-avain

**Tutustu ohjeeseen ja tarkasta
tärkeimmät asiat aina työvuoron
alussa.**

Säilytä nämä ohjeet nostimessa!

Henkilönostimen päivittäinen tarkastus

Kunnossa Korjattava

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

maapohja

tuenta

vaakasuoruus

häätäpysäytys

varalasku

äänimerkki

valot

hallintalaitteet

merkinnät

kulkutiet

työtaso

vakainlaitteisto

rajakytkimet

öljyvudot

jarrut

työalue

Huom!

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

Työsuojelupiirit

Uudenmaan työsuojelupiiri
Siltasaarenkatu 12 A
PL 46, 00531 HELSINKI
puh. (09) 774 711
telefax (09) 730 798

Turun ja Porin työsuojelupiiri
Eerikinkatu 40-42
20100 TURKU
puh. (02) 271 5777
telefax (02) 271 5778

Hämeen työsuojelupiiri
Uimalankatu 1
PL 272, 33101 TAMPERE
puh. (03) 260 8800
telefax (03) 260 8899

Kymen työsuojelupiiri
Pormestarinkatu 1
PL 145, 53101
LAPPEENRANTA
puh. (05) 626 4100
telefax (05) 626 4145

Mikkelin työsuojelupiiri
Jääkärinkatu 14
PL 180, 50101 MIKKELI
puh. (015) 321 730
telefax (015) 321 7333

Kuopion työsuojelupiiri
Vuorikatu 26 A
70101 KUOPIO
puh. (017) 201 401
telefax (017) 201 410

Pohjois-Karjalan
työsuojelupiiri
Kauppakatu 20
80100 JOENSUU
puh. (013) 26 291
telefax (013) 262 9309

Vaasan työsuojelupiiri
Kauppapuistikko 20 B
PL 172, 65101 VAASA
puh. (06) 323 6111
telefax (06) 323 6950

Keski-Suomen työsuojelupiiri
Ailakinkatu 17
PL 119, 40101 JYVÄSKYLÄ
puh. (014) 697 211
telefax (014) 697 341

Oulun työsuojelupiiri
Albertinkatu 8
PL 229, 90101 OULU
puh. (08) 315 9511
telefax (08) 315 9599

Lapin työsuojelupiiri
Meripuistokatu 16
94100 KEMI
puh. (016) 215 5300
telefax (016) 257 507

ISBN 952-00-0889-6
ISSN 1456-257X

Julkaisumyynti
PL 536, 33101 Tampere
Puhelin (03) 260 8535 ja 260 8158
Telekopio (03) 260 8150

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ